

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 18–19 травня 2017 року)

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2017

судами матеріалів, нада-них на дослідження, недостатньої кількості порівняльних матеріалів. зменшити кількість ймовірних висновків у бік збільшення достовірних можна не лише шляхом адміністративних заходів, що забороняють їх надання, а й за рахунок вирішення складних проблем дослідження та подальшої успішної розробки експертних методик.

Отже, ймовірний висновок експерта із самого початку за своєю суттю не може вважатися достовірним. Але в сукупності з іншими непрямыми доказами, які його підтверджують, він може бути визначений якмаючий високий ступінь достовірності. Але при цьому слід враховувати також кількісні і якісні характеристики інших непрямих доказів, обґрунтованість, внутрішню узгодженість і логічність самого висновку експерта.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Афонін Д. С. Деякі особливості використання некатегоричних висновків експерта в якості доказів // Порівняльно-аналітичне право. – 2014 – №3. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pap.in.ua/3_2014/52.pdf
2. Деревінський С. М. Узагальнення судової практики про застосування судами Кіровоградської області кримінально-процесуального законодавства при призначенні судових експертиз і використання їх висновків у кримінальному судочинстві у 2010 році – офіційний веб-портал «Судова влада України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kra.court.gov.ua/sud1190/150/1536/>

МЕХАНІЗМ ДОКАЗУВАННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Добровольська Т. С.

Студентка III курсу ННІ права

Науковий керівник Щербак С. В.

*к. ю. н., доцент, доцент кафедри кримінального права та судочинства
Сумського державного університету*

Проблема доказування займає одне із центральних місць в цивільному процесуальному праві. Жодна цивільна справа не може бути вирішена без доведення. Орієнтація сучасного цивільного процесу на посилення змагальності та процесуальній активності сторін вимагає аналізу багатьох проблем доказового права. Розробка механізму доказування дала можливість вирішити цілий ряд проблем, що виникли при встановленні обставин справи.

Доказування по цивільним справам здійснюється у відповідності з правилами, встановленими нормами цивільного процесуального права. Воно включає процесуальні дії суду та інших суб'єктів доказування, права і обов'язки учасників доказування, правовідносини.

Доказування є впорядкованим поступальним рухом в напрямку встановлення фактичних обставин, що мають значення для правильного і своєчасного вирішення справи.

А тому доказування, як комплексне явище, має філософський, інформаційний, логічний, психологічний та інші аспекти, що реалізуються у судочинстві в порядку, встановленому законом. Таким чином, механізм доказування – це сукупність правових засобів, що забезпечують доказування у цивільному процесі.

До сьогоднішнього часу механізм доказування по цивільним справам в науці цивільного процесу не досліджувався.

Сучасний етап розвитку науки цивільного права вимагає переосмислення багатьох фундаментальних положень, в тому числі і доказового права. Як справедливо, відмітив В. А. Новицький, що до основних категорій доказового права відноситься механізм доказування по цивільним справам.

Слово «механізм» широко застосовується в гуманітарних науках, зокрема і в праві. Воно означає систему, внутрішній устрій, що визначає порядок будь-якої діяльності, процесу. В юридичній науці слово «механізм» використовується для позначення системи юридичних засобів [1].

В межах окремого судового процесу механізм доказування носить конкретний характер – як елемент судового захисту певного права. Але він може бути розглянутий і абстрактно – як вузловий елемент цивільного судочинства.

Особливої уваги заслуговує дослідження механізму правового регулювання, здійснене С. С. Алексєєвим. На його думку, механізм правового регулювання може бути визначений як «взята в єдине система правових засобів, за допомогою якої забезпечується дієвий правовий вплив на громадські відносини» [2].

Також для визначення механізму доказування по цивільним справам становить інтерес така категорія, як «процесуально-правовий механізм». Таке поняття є новим у процесуальній теорії. На думку Є. Г. Лук'янової, процесуально-правовий механізм – це динамічна система правових засобів, за допомогою яких упорядковується охоронна діяльність уповноважених органів в області юрисдикційного правозастосування [3].

Не дивлячись на те, що поняття «механізм правового регулювання», «механізм процесуального регулювання», «цивільний процесуально-правовий механізм» і «механізм доказування» є взаємопов'язаними, але останній має самостійне значення і структуру.

В якості елементів механізму доказування по цивільним справам спеціалісти виділяють: 1) норми доказового права і положення судової практики, що становлять правову основу; 2) цивільні процесуальні відносини та їх суб'єкти; 3) юридичні процесуальні факти; 4) правосвідомість суб'єктів доказування; 5) методи (способи, прийоми) доказування; 6) докази.

Кожний елемент, що входить у механізм доказування, має самостійне значення та характеризується специфічним способом впливу. Сукупність властивостей кожного з елементів дає результат, який виражається у функціональному призначенні механізму доказування – перекладі приписів норм доказового права в практичній діяльності суб'єктів доказування по встановленню фактичних обставин справи. Такий підхід щодо розуміння механізму доказування по цивільним справам дозволяє розглянути його як реальне соціально-правове явище, а не як механічну сукупність елементів.

Так як цивільні процесуальні відносини розглядаються в якості необхідного елемента механізму доказування, то на кожній стадії процесу існує свій комплекс правовідносин, що формується у зв'язку з встановленням фактичних обставин справи. Відповідно механізм доказування по цивільним справам починає функціонувати з моменту подання позовної заяви. А наявність спільної мети та спільного об'єкту у таких правовідносинах підкреслює єдність та цілісність механізму доказування.

Механізм доказування по цивільним справам слід розглядати як механізм процесуальний, до якого входять норми, що визначають процесуальну діяльність для встановлення фактичних обставин і не включає матеріально-правові норми, які є передумовою його функціонування [4].

При визначенні функції механізму доказування слід виходити з прийнятого в загальній теорії права поняття функції як напрямок впливу на громадські відносини.

Функціональна діяльність механізму доказування проявляється в наступному:

- 1) забезпечувальна функція – механізм доказування діє як інструмент досягнення цілі доказування – правильного і своєчасного встановлення фактичних обставин справи;
- 2) організаційна функція – суб'єктами доказування створюються юридичні факти, які детермінують виникнення та розвиток правовідносин;
- 3) комунікативна функція – оскільки всі елементи механізму доказування є взаємопов'язаними.

Процес функціонування механізму доказування будується на основі комплексу норм доказового права.

Таким чином, механізм доказування по цивільним справам – категорія складна, яка має комплексний характер. За допомогою такого механізму можна досягнути таких цілей: об'єднавши правові явища, пов'язані з встановленням фактичних обставин справи, зібрати їх в цілісну систему; розбивши єдиний комплекс правових засобів на елементи, виявивши їх специфічні риси та функції, продемонструвати діяльність механізму доказування на елементарному рівні і тим самим показати с динамічної сторони формування фактичної основи по справі; проаналізувавши механізм доказування в цілому і окремі його елементи, можна отримати уявлення про ефективність усього механізму судового захисту права.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алексеев С. С. Право: азбука – теория – философия: Опыт комплексного исследования. – М., 1999 С. 384; Мордовец А. С. Социально-юридический механизм обеспечения прав человека и гражданина. – Саратов, 1996 С. 85; Теория государства и права: Курс лекций / Под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. – М., 1997 С.624
2. Алексеев С. С. Общая теория права: Курс в 2 т. Т. 2. – М., 1982 С. 9
3. Лукьянова Е. Г. Теория процессуального права. – М., 2003 С. 163
4. Дис. ... докт. юрид. наук / М.А. Фокина; РАП. – М., 2011. – 612 с.